گزارش سفر انجمن پسته به بلوچستان

نشانه‌های امیدواری و تحرک پیداست

محمدعلی انجم شعاع
رئیس کمیته باغبانی

سفر به مناطق پسته‌کاری بلوچستان با همراهی مهندس حسین رضایی دبیرکل انجمن پسته ایران، بهروز آگاه عضو هیئت امنای انجمن و محمدعلی انجم شعاع رئیس کمیته باغبانی در تاریخ ۱۱ اسفندماه ۱۴۰۰ انجام شد. این سفر در ادامه سفرها و فعالیت‌های پنج سال گذشته انجمن پسته ایران به‌منظور ارتقای بهره‌وری صنعت پسته در منطقه بلوچستان صورت گرفت.

ایستگاه اول:
زاهدان

سفر از کرمان آغاز شد و ظهر روز اول پس از توقف در شهرستان زاهدان و صرف نهار و رفتن به منطقه دومک و حصارویه ادامه یافت. در عصر این روز از باغ‌های این منطقه به‌صورت تصادفی بازدید شد. همچنین، از باغ‌های الگویی متعلق به آقای محمدنبی قنبرزهی که طی چند سال گذشته روی آنها فعالیت شده و برای بهبود بهره‌وری با وی همکاری و مشورت شده، به‌طور خاص بازدید شدند. باتوجه به مشاهدات، باغ‌های این منطقه وضعیت خیلی مناسبی پیداکرده‌اند و می‌توان گفت که تقریباً کلیه عملیات لازم کشاورزی رویشان انجام شده‌است. لازم به ذکر است که در این باغ‌ها روش آبیاری به‌تدریج از روش آبیاری غرقابی به روش آبیاری تحت فشار در حال تغییر است. این سفر بسیار راضی کننده بود و آقای قنبرزهی در این منطقه فعالیت‌های خیلی خوبی انجام داده‌اند و به زمینه‌های دیگر مثل گل محمدی و کشت زعفران نیز ورود کرده‌اند، اما عمده فعالیتشان روی پسته متمرکز است. در این منطقه از باغ‌های دیگری همچون باغ‌های آقای شیرعلی نارویی نیز بازدید شد و تذکرات لازم در خصوص اصلاح باغات و روش کشاورزی پسته داده شد.

ایستگاه دوم:
منطقه چاه‌شهی

در روز دوم سفر به اتفاق آقای حاج محمد شهنوازی عضو هیئت امنای انجمن پسته ایران که در شهر زاهدان ساکن هستند به طرف منطقه چاه شهی و یک باغ الگویی دیگر که متعلق به آقای بهادری است، حرکت کردیم. در این منطقه دو رقم اکبری و احمدآقایی تکثیر شده‌است و شاید بتوان گفت از بهترین باغ‌های پسته منطقه بلوچستان هستند. آنچه که در باغ آقای بهادری بسیار خودنمایی می‌کرد، نحوه هرس بسیار عالی درختان است؛ یعنی شاخه‌های جانبی افقی درخت‌ها حذف نشده‌بودند؛ در این باغ تسطیح خاک خیلی خوب انجام شده و باغریزی‌های جدید با اجرای بسترسازی خیلی مناسب توسعه یافته‌است. در این منطقه، بعد از بازدید از باغات و صرف صبحانه در یک جمع بسیار صمیمانه با مهمانان و سایر کشاورزان درباره آینده پسته در بلوچستان و آینده پسته در دنیا بحث و گفتگو شد. در این گفت‌وگو آقای نورمحمد حسین‌زهی و پسران وی که فعالیت بسیار چشمگیری در زمینه هرس، پیوند و ترویج صنعت پسته در بلوچستان دارند، حضور داشتند.

ایستگاه سوم:
خاش

سپس، تیم راهی منطقه خاش شد و از باغات آقای حسین‌زهی بازدید به‌عمل آمد. در محل باغ، درباره نحوه هرس، تغییر پیوند و سموم مورد استفاده گفت‌وگو شد. همچنین، از باغات دو برادر که طی چهار، پنج سال اخیر به فعالیت پسته‌کاری روی آورده‌اند، بازدیدشد. در ادامه مسیر، به باغات تعدادی از کشاورزان که به کار مرغداری نیز مشغول هستند، رفتیم. متأسفانه درختان این باغ‌ها از نظر تغذیه مقداری ضعیف بودند. در این‌باره توضیحات لازم جهت اصلاح روش تغذیه ارائه شد. همچنین، در برنامه‌های بعدی سفر به این استان باید تکنیک مبارزه با علف‌های هرز یکساله و دائمی آموزش داده‌شود.

ایستگاه چهارم:
منطقه پشت‌کوه حسین‌آباد

در منطقه پشت کوه نیز از باغات منطقه بازدید شد و آخرین مقصد در این روز منطقه حسین آباد بود. در این منطقه از باغ‌های عبدالباسط شهنوازی بازدید شد که بسیار خوب عمل کرده‌اند و می‌تواند باغ الگویی در این منطقه قلمداد شود. وی طی پنج، شش سال گذشته توصیه‌های دوستان عضو انجمن را رعایت کرده‌است. نکته جالب توجه در منطقه حسین آباد این است که همه پیوندها فندقی و احمدآقایی هستند، اما درختان یک باغ به وسعت یک چهارم هکتار از رقم اکبری پیوند خورده بودند و مالک آن از باردهی درختان ناراضی بود، در حالی که حجم درختان و هرس آنها بسیار عالی ارزیابی می‌شد! پس از بررسی و پرس و جو مشخص شد که مالک باغ از روغن ولک استفاده نمی‌کند و درختان باغ به‌دلیل عدم تأمین نیاز سرمایی باردهی مطلوبی ندارند. بنابراین، به‌طور قاطع می‌توان گفت رقم اکبری در منطقه حسین آباد و سایر مناطق شهرستان خاش حتماً به‌خوبی بار می‌دهد، ولی باید تمهیدات لازم انجام شود. صبح روز آخر، در همان منطقه حسین آباد از باغ آقای حاج محمد شهنوازی که چند سال مورد بررسی و اصلاح بوده و خصوصاً هرس آن ایراداتی داشته، بازدید شد و توضیحات لازم داده شد. سپس، به طرف منطقه گوهرکوه حرکت کردیم.

ظهر این روز ما به منطقه پشت کوه رسیدیم و مهمان آقای حاج حبیب قلندرزهی بودیم. در این منطقه از باغ‌های وی و سایر کشاورزان مثل آقای چنگیز قلندرزهی که به تازگی وارد این کار شده‌بودند بازدید به‌عمل آمد. در یک باغ در این منطقه باغریزی، روش آبیاری غرقابی و بسترسازی به خوبی انجام شده‌بود که از این باغ نیز بازدید و توضیحات لازم ارائه گردید.

ایستگاه آخر:
سیاه‌چادر

در شب آخر، دوستان متعددی از نقاط مختلف در منزل آقای قلندرزهی و در سیاه چادر مخصوص‌شان حضور پیداکردند و درباره تولید پسته و ایجاد ضبط‌های مناسب در منطقه بلوچستان مفصلاً بحث و گفت‌وگو شد. سپس، با دستپخت آقای حاج محمد شهنوازی از مهمانان پذیرایی شد. این شب با روایت داستان‌های بسیار شیرین به پایان رسید.

صبح روز بعد از باغ‌های آقای حاج حبیب قلندرزهی بازدید کردیم و از یک راه میانبر وارد جاده بم- ایرانشهر شدیم، در منطقه ریگان توقف کوتاهی داشتیم و بعد از آن به کرمان رسیدیم.

به‌طورکلی، در این سفر نتایج راضی کننده و امیدوارکننده‌ای مشاهده شد. طبق معمول، پذیرایی‌ها و ارتباطات بسیار خوب بود. به‌نظر می‌رسد مناطق پسته‌کاری بلوچستان برای کشاورزی بسیار مستعد هستند. البته در برخی مناطق مثل پشت کوه حسین آباد کمبود آب وجوددارد، اما در مناطقی مثل دومک و چاه‌شهی تقریباً مشکل خاصی در بحث آب وجودندارد. خوشبختانه، شوری (EC) آب‌ها هنوز به مرحله خطرناکی نرسیده و شوری‌ها نهایتاً در حد ۴، ۵ هزار هستند.